Köyümü Anarım

— *Numan KURT* · 17 Eylül 2010

12/1/2009
Edebiyatımızın çok yönlü yazarı Necati Cumalı'nın "Selim'i Anarım" adlı öyküsü beni çok etkilemiştir. O öyküde, bulunduğu ortamı üretkenliğiyle, temizliğiyle güzelleştiren bir Anadolu insanı çok güzel anlatılır. Selim'in bulunduğu her yerde çiçekler, ağaçlar, insan elinin doğaya dokunuşu vardır. Bu yazımda Selim gibi insanların pek elinin değmediği bozkırdaki köyümü anlatmaya çalışacağım. Anlatacaklarım 1960'lı, 1970'li yıllardaki köyümün yani benim çocukluk ve gençlik yıllarımdaki köyümün anımsayabildiğim bazı yönleri olacak. Bir toz bulutunun gerisinde kalan anılarımın önündeki bu bulutu kaldırmaya çalışarak köyümü, köyümün insanlarını hem anmak hem anlatmak beni hüzünlü de olsa mutlu edecek. Yurdumun uzak köyleri değişik resimlerde bir dağ yamacında, yeşillikler içinde, ortasında çeşmesi şırıl şırıl akan, bağlık bahçelik yerler olarak tanıtılır çoğu zaman. Köyüm bu saydıklarımın hiçbirinden nasibini almasa da özlemimde baş köşeye oturur. Yazın tozuyla, kışın çamuruyla, önünde dikili ağacı bulunmayan evleriyle, çocukluğumun değişik insanları ve yaşamıyla özlerim orayı. Çok az da olsa (belki yılda bir kez) uğradığım köyümde bugün için hiç bulamadığım tatlar, güzellikler nelerdi diye düşündüm. Aklıma gelenleri bugünün gençlerine tuhaf da gelse anlatmak istiyorum. .....
"Binmiş de traktöre
Boynunda sarı yağlık
Gelir toz duman içinde
Ne deniz bilir bu insanlar ne balık"
Ellili yılların sonunda bile yurdumun pek çok yerinde tarım atlarla, öküzlerle, karasabanla yapılırken benim köyümde yirminin üzerinde traktör vardı. Massey Harrıs, köylünün söyleyişiyle "Masaris" denilen bu traktörleri sürenler çocuk gözümüzde büyürdü bizim. Kaldırdığı toz, direksiyonundaki boşluk, yokuşlarda su kaynatışı ile çiftçinin ayrılmaz arkadaşı olan traktörler. Köyümün verimli toprağını, arkasına takılan bıçakla alt üst edişi bereketin de başlangıç noktasıydı. Onlarla tarla sürülür, sap saman çekilir, ilçeye pazara gidilir, komşu köylerdeki düğünler şereflendirilirdi. Okul ve selektör binaları dışında çatılı bina yoktu köyde. Bütün evler toprak damlı idi.Daha sonraki yazılarımda anlatmak istediğim köy düğünlerinde bu toprak damlı evlerin üstüne çıkar, çevre köylerden gelen misafirleri gözetlerdik. Bir toz bulutu gördüğümüzde "Geliyor! Misafir geliyor!" diye bağırıdık. O misafirler köyün dışında traktörlerle silah atılarak karşılanır, düğün evine getirilirdi.Vagonete sandalyeler atılmış, ağır misafirler oturmuş olarak gelirdi traktör. Düğün evinin kapısına duran traktöre kim önce atlar, kontağı kaparsa misafirler o akşam onun konuğudur. Şimdilerde köye gittiğinizde yakın akrabalarınız yoksa "Ben nerede kalacağım?" diye düşünüyorsunuz. Oysa o zamanlar düğüne gelip iki üç gün konuk olacak olanlar için kavga bile edilirdi.
"Gelir kurulurdu köşedeki mindere
Kıran köyünden Çolak Ali Emmim
Cebinde kirli akide şekeri,kırık leblebi

Ne tatlı gelirdi biz çocuklara
Büyüklerin sohbetleri"
.....
Oyun deyince aklıma hep teğme (tame) dediğimiz değnek oyunu gelir. Saatlerce bıkmadan oynadığımız bu oyunda kırılmaz meşe değnekler kullanırdık. Peki, nereden gelirdi bu değnekler?
"Meşe deyince aklıma
Kara, uzun bir adam gelir
Köylümün ilk yurdundan
'Ölonun Derviş'
Adını bilirim de
Ne anlama gelir lakabı
Hala bilemem"
İşte bu adam satardı bize Tepesidelik köyünden getirdiği bu sert, kırılmaz meşe değneklerini. .....
Yaz günleri kuşluk vakti tozlu yollardan yaylımdaki koyun sürüleri girer köye çıngıraklarla, çoban köpekleriyle. O güzelim koyunlar sulaklara koşar meleyerek. Anadolu halk şiirinin erişilmez ozanı Karacaoğlan bir şiirinde der ki:
"Koyun meler, kuzu meler
Sular hendeğine dolar
Ağlayanlar bir gün güler
Gamlanma gönül gamlanma"
Ne koyun, ne kuzu meliyor benim köyümde artık. Bırakın hendeğe dolmayı, eskiden üç metreden çıkan su, şimdi yüz metreden çıkmıyor. Bozkırın ortasındaki köyümün çevresinde çayırlıklar, onların içinde pınarlar vardı. Kumlu tulumba suyunu içemeyen midesinden ameliyatlı babama eşekle su getirirdik testileri heybelere denk yaparak. Gölyeri, Kuruhüyük kaldı mı şimdi?
.....
Köyüm masa üstü gibi düz bir arazide kuruludur. Bir tepeyi bile bulamazsınız. Bu nedenle bağ yetişmez.Bağ çubuklarını hemen soğuk alır. Bizim çocukluğumuzda köylü buğday ve pancarın dışında tarlasına bazen karpuz da ekerdi. Karpuz tarlalarında "huğ" dediğimiz , iki üç çatılmış sırıkla onları örten ottan oluşturulmuş gölgelikler vardı. Onun içine oturan bizler tarlayı beklerdik. O ufak karpuzları dizimize vurarak kırar, şırasını akıtarak yerdik. Karpuz tarlası bozulup karpuzlar toplandığında da tevekleri (karpuz yaprakları) birbirine bağlayıp köyün tozlu yollarında koştururduk. Çok gitmeden tevekler kopar dağılırdı.Yaz günleri yaptığımız bir muzırlık daha vardı ki bugün düşündükçe gülerim. Teneke kaplara su doldurur, tarlalara yakın, boş, kıraç arazide fare yuvası arardık. Bulunca da suyu farenin deliğine boşaltırdık.Aradan çok süre geçmez, suyu yutan fare fırlardı yuvasından. Biraz koşunca da düşer, ölürdü farecik.
"Ayaklar yalın
Parmaklar yara içinde
Sırtımızda yakasız işlikler
Kollarına silmişiz ağzımızı, burnumuzu

Saldım çayıra, mevlam kayıra
Biz köy çocukları"
.....
Anlatacak o kadar konu var ki en iyisi fazla uzatmadan onları da başka yazılara bırakmak. Ben çocukken yüz elli hane olan köyüm şimdi elli hane yok. Bozkırın ortasındaki köyüme selam olsun.

Numan Kurt